

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 3/2014-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. januára 2014 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti LEVICO, spol. s r. o., Mlynská 19, Košice, právne zastúpenej advokátom JUDr. Marcelom Dolobáčom, PhD., Advokátska kancelária, Žižkova 39, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 268/2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti LEVICO, spol. s r. o., odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. novembra 2013 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti LEVICO, spol. s r. o., Mlynská 19, Košice

(ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 268/2009 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

V podstatnej časti sťažnosti sťažovateľka uviedla:

«Namietané konanie o vypratání bytu začalo dňa 8. 6. 2009 na návrh sťažovateľa (ktorý je v právnom postavení žalobcu) na vydanie rozkazu na plnenie o uložení povinnosti vypratať byt a v súčasnosti je vedené na Okresnom súde Košice I... pod sp. zn.: 25C/268/2009...

- podaním z 10. 6. 2009 súd vyzval sťažovateľa na predloženie listinných dôkazov – listu vlastníctva

- podaním z 22. 7. 2009 (sťažovateľovi doručené dňa 10. 8. 2009) súd vyzval sťažovateľa, aby sa vyjadril k podaniu žalovanej

- podaním z 12. 11. 2009 súd vyzval sťažovateľa na predloženie kúpnej zmluvy

- podaním z 3. 2. 2010 súd opätovne vyzval sťažovateľa na predloženie kúpnej zmluvy.

Uvedené môže na prvý pohľad naznačovať, že zbytočné prietahy boli spôsobené nedostatočnou súčinnosťou žalobcu, avšak pri bližšom skúmaní jednotlivých výziev je zrejmé, že sa jednalo o nesústredenú činnosť súdu, ktorú v konečnom dôsledku nemožno pričítať na ťarchu sťažovateľa.

Prvým podaním z 10. 6. 2009 súd žiadal predloženie listinných dôkazov preukazujúcich vlastníctvo nehnuteľnosti sťažovateľa, a to napriek tomu, že list vlastníctva (ktorý preukazuje vlastníctvo) už bol súčasťou spisu a bol pripojený k návrhu na začatie konania. Súd sa neuspokojil s listom vlastníctva a podaním z 12. 11. 2009 žiadal predloženie kúpnej zmluvy. Sťažovateľ rešpektoval výzvu súdu a požadovanú kúpnu zmluvu predložil podaním zo dňa 21. 1. 2010. Napriek rešpektovaniu výzvy a predloženiu požadovaných dokladov, súd opätovne vyzval žalobcu podaním z 3. 2. 2010 na predloženie

kúpnej zmluvy, ktorá však už bola súdu predložená (ako sme uviedli podaním z 21. 1. 2010). Z dôvodu opatrnosti sťažovateľ opätovne doložil požadovanú kúpnu zmluvu.

Konanie ďalej postupovalo nasledovne :

- pojednávanie nariadené na 3. 2. 2011 – bez prejednania veci*
- pojednávanie nariadené na 8. 9. 2011*
- pojednávanie nariadené na 12. 1. 2012 – bez prejednania veci*
- pojednávanie nariadené na 14. 2. 2013*

Súd nariadil pojednávanie rádovo až po roku od posledného úkonu, ďalšie obdobie nečinnosti možno identifikovať aj medzi jednotlivými pojednávaniami. Napriek tomu, že konanie bola začaté pred 4 a pol rokom, do dnešného dňa nie je právoplatne skončené a ani nie je predpoklad, že sa tak udeje v krátkom čase...

Priebeh konania v predmetnej právnej veci svedčí o porušení práva čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky ako aj článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a to nielen jednotlivými obdobiami nečinnosti súdu, ale aj nesústreďenou a neefektívnou činnosťou, na ktorú sme poukázali vyššie...

Sťažovateľ bol súčinný a neprispel k neúmernej dĺžke súdneho konania. Okresný súd vo veci v ostatnom období neuskutočňuje žiadne úkony, a preto je zodpovedný za namietané zbytočné priesťahy v konaní...

Sťažovateľ si uvedomuje, že v danej veci nepodal predsedovi okresnému súdu sťažnosť na priesťahy podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 o súdoch v znení neskorších predpisov, súčasne sa však domnieva, že takúto sťažnosť v okolnostiach daného prípadu nemožno považovať za účinný prostriedok nápravy. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) by nemal podmieňovať prijatie tejto ústavnej sťažnosti predchádzajúcou sťažnosťou predsedovi súdu.»

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn.: 25 C/268/2009 porušené bolo.

2. *Okresnému súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn.: 25 C/268/2009 sa prikazuje konať bez zbytočných prietahov.*

3. *Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 2.000,- €, ktoré je Okresný súd Košice I povinný sťažovateľovi vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.*

4. *Okresný súd Košice I je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia na účet právneho zástupcu sťažovateľa... vo výške 331,13 € do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“*

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dané dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2

ústavy, ide vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, I. ÚS 88/07, I. ÚS 66/98, II. ÚS 380/2012).

Sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 268/2009.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Zo spisu okresného súdu sp. zn. 25 C 268/2009, ktorý si ústavný súd zadovážil, vyplýva tento priebeh namietnutého konania:

Dňa 8. júna 2009 sťažovateľka podala „*návrh na vydanie rozkazu na plnenie o uloženie povinnosti vypratať byt*“.

Dňa 10. júna 2009 okresný súd uznesením vyzval sťažovateľku, aby sa v lehote 15 dní vyjadrila, či súhlasí s rozhodnutím bez nariadenia pojednávania. Žalovanú vyzval v tej istej lehote vyjadriť sa k žalobe.

Dňa 29. júna 2009 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie aj doplňujúce vyjadrenie žalovanej.

Dňa 30. júna 2009 bolo doručené vyjadrenie sťažovateľky k výzve okresného súdu z 10. júna 2009. Sťažovateľka navrhla, aby okresný súd vydal „*rozkaz na plnenie*“.

Dňa 22. júla 2009 okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľky na zaujatie stanoviska k vyjadreniu žalovanej a k ňou zaslanej kúpnej zmluve a listu vlastníctva.

Dňa 31. augusta 2009 sťažovateľka doručila vyjadrenie k výzve z 22. júla 2009 (v prílohe sa nenachádzal súdom žiadaný list vlastníctva, hoci v texte bolo jeho zaslanie avizované, ani kúpna zmluva).

Dňa 12. novembra 2009 okresný súd urgoval sťažovateľku na doručenie kúpnej zmluvy.

Dňa 3. februára 2010 okresný súd opätovne urgoval sťažovateľku na doručenie kúpnej zmluvy.

Dňa 10. marca 2010 sťažovateľka doručila kúpnu zmluvu.

Dňa 3. mája 2010 okresný súd požiadal Katastrálny úrad v Košiciach o zaslanie LV č. 11482.

Dňa 3. februára 2011 žalovaná ospravedlnila neúčast' na pojednávaní nariadenom na 3. február 2011.

Dňa 3. februára 2011 sa uskutočnilo pojednávanie. Sťažovateľka bola prítomná. Pojednávanie bolo odročené na 14. apríl 2011 s tým, že bude predvolaná aj právna zástupkyňa žalovanej.

Dňa 4. februára 2011 žalovaná požiadala o odročenie pojednávania nariadeného na 3. február 2011 zo zdravotných dôvodov.

Dňa 13. apríla 2011 doručila žalovaná plnú moc udelenú JUDr. Rajtákovéj. Právna zástupkyňa požiadala o odročenie pojednávania nariadeného na 14. apríl 2011 z dôvodu prípravy.

Dňa 14. apríla 2011 sa uskutočnilo pojednávanie. Sťažovateľka bola prítomná napriek tomu, že ju okresný súd informoval o žiadosti právnej zástupkyne žalovanej o odročenie pojednávania. Pojednávanie bolo odročené na 8. september 2011.

Dňa 15. apríla 2011 právna zástupkyňa žalovanej doručila návrh na prerušenie konania.

Dňa 8. septembra 2011 sa uskutočnilo pojednávanie. Sťažovateľka bola prítomná. Za žalovanú bola prítomná splnomocnená právna zástupkyňa, ktorá podala návrh na prerušenie konania. Pojednávanie bolo odročené na 12. január 2012 s tým, že sa strany pokúsia o mimosúdnu dohodu.

Dňa 14. decembra 2011 právna zástupkyňa žalovanej oznámila, že k mimosúdnej dohode nedošlo.

Dňa 12. januára 2012 sa uskutočnilo pojednávanie. Účastníci boli prítomní. Pojednávanie bolo odročené s tým, že okresný súd rozhodne o návrhu na prerušenie konania.

Dňa 30. januára 2012 okresný súd uznesením č. k. 25 C 268/2009-73 zamietol návrh na prerušenie konania.

Dňa 16. februára 2012 žalovaná sa odvolala proti uzneseniu okresného súdu z 30. januára 2012.

Dňa 2. apríla 2012 sťažovateľka doručila oznámenie o ukončení zastupovania JUDr. Dolobáčom.

Dňa 18. apríla 2012 bol spis doručený Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“), kde mu bola pridelená sp. zn. 2 Co 123/2012.

Dňa 3. októbra 2012 bol spis vrátený okresnému súdu s uznesením č. k. 2 Co 123/2012-85 z 28. augusta 2012, ktorým krajský súd potvrdil prvostupňové rozhodnutie.

Dňa 14. februára 2013 sa uskutočnilo pojednávanie. Sťažovateľka bola prítomná. Za žalovanú bol prítomný splnomocnený právny zástupca. Pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že právny zástupca žalovanej po rozhodnutí magistrátu o žiadosti jeho klientky o poskytnutie bytovej náhrady danú skutočnosť oznámi okresnému súdu. Sťažovateľka mala predložiť okresnému súdu listinné dôkazy preukazujúce nedoplatok na spotrebe vody.

Dňa 12. marca 2013 sťažovateľka doručila listinný dôkaz.

Dňa 17. mája 2013 žalovaná oznámila okresnému súdu, že mesto Košice dosiaľ nerozhodlo o jej žiadosti o poskytnutie bytovej náhrady. Súčasťou podania bola aj výzva mesta Košice žalovanej, aby doručila výpoveď z nájmu, lebo sťažovateľka si túto povinnosť nesplnila a výpoveď z nájmu mestu Košice nedoručila.

Dňa 21. augusta 2013 okresný súd vyzval žalovanú, aby oznámila, či mesto Košice rozhodlo o jej žiadosti.

Dňa 13. augusta 2013 právna zástupkyňa žalovanej oznámila, že mesto Košice konanie o pridelenie bytovej náhrady žalovanej zastavilo. Proti rozhodnutiu podala žalovaná odvolanie. Uviedla spisovú značku, pod ktorou prebieha konanie na krajskom súde.

Dňa 30. septembra 2013 okresný súd zisťoval stav konania vedeného pod sp. zn. 36 C 274/2011 (konanie o neplatnosť výpovede z nájmu), pričom zistil, že vec nie je právoplatne skončená.

Dňa 1. októbra 2013 bol spísaný úradný záznam, podľa ktorého vzhľadom na podanie opravného prostriedku proti rozhodnutiu mesta Košice a neukončenie konania vedeného pod sp. zn. 36 C 274/2011 konajúci sudca dal spis na lehotu 2 mesiace.

Ústavný súd predovšetkým poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru (napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, I. ÚS 66/02), podľa ktorej nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Pojem „zbytočné priet'ahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach judikoval, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01).

Vychádzajúc zo sťažnosti a z jej príloh, ale najmä z obsahu súvisiaceho spisu okresného súdu, ktorý si ústavný súd zadovážil, ústavný súd zistil, že napadnuté konanie sa začalo 8. júna 2009. V období od februára 2012 do októbra 2012 sa spis nachádzal na krajskom súde.

V období od podania žaloby do februára 2012 okresnému súdu možno vytknúť len 4-mesačné obdobie nečinnosti (od 15. apríla 2011 do 8. septembra 2011).

Po vrátení spisu z krajského súdu (3. októbra 2012) ústavný súd vzhliadol nečinnosť konajúceho súdu v dĺžke 3 mesiace (od 3. októbra 2012 do 14. februára 2013). Ústavný súd nezistil, že by konanie nebolo neefektívne, naopak, zistil, že sťažovateľke trvalo 7 mesiacov (od 22. júla 2009 do 10. marca 2010), kým dôsledne splnila výzvu konajúceho súdu na predloženie listinných dôkazov), čím sama prispela k priet'ahom v konaní.

Ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu v napadnutom konaní sa zjavne nevyznačuje takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

S ohľadom na uvedené skutočnosti a v súlade s doterajšou rozhodovacou činnosťou preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd mohol postup okresného súdu v napadnutom konaní po prípadnom prijatí návrhu na ďalšie konanie kvalifikovať ako porušenie základného práva sťažovateľky zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Sťažnosť sťažovateľky však bolo možné odmietnuť aj ako neprípustnú podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 34/98, I. ÚS 16/99, I. ÚS 21/99, II. ÚS 98/2013), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na priet'ahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 757/2004 Z. z.“), alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní podľa § 17 ods. 1 zákona o štátnej správe súdov v spojení s § 6 zákona o súdoch a sudcoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03). Účinnosť takeého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona].

Keďže zo sťažnosti doručenej ústavnému súdu vyplýva, že sťažovateľka, ktorá je kvalifikovane právne zastúpená, sťažnosť na prietahy v konaní nepodala a ani netvrdila, že ju nepodala z dôvodov hodných osobitného zreteľa, a existenciu takýchto dôvodov nemožno vyvodit' ani z obsahu jej sťažnosti (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde), ústavný súd, opierajúc sa o svoju stabilnú judikatúru (napr. IV. ÚS 44/03, II. ÚS 7/04, II. ÚS 107/04, II. ÚS 98/2013), dospel k záveru, že vzhľadom na okolnosti prípadu niet dôvodu predpokladať, že by využitie sťažnosti podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. neumožnilo účinnú ochranu základného práva sťažovateľky priznaného jej podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. januára 2014